

[Indenrigsministeren]

brug indebærer stillingtagen til to spørgsmål, for det første: vil undersøgelsen være et nyttigt arbejdsredskab i forbindelse med alkoholproblematikken? For det andet: kan undersøgelsen overhovedet gennemføres?

Om det principielle, nytten af undersøgelsen, må vi stille os selv det spørgsmål, om vi kan afskaffe alkoholen, hvis en analyse skulle vise, at den er for omkostningskrævende. Det er næppe realistisk at forestille sig – og jeg vil i den forbindelse henvise til, at der her i Folketinget har været bred opslutning om regeringens holdning til spørgsmålet om restriktioner i forbindelse med alkohol – at befolkningens omgang med alkohol bør belægges med flere restriktioner og forbud, end et stort flertal er rede til at acceptere. Vi skal søge at forebygge skader som følge af alkoholmisbrug, og vi skal stræbe mod at stille det fornødne sociale og sundhedsmæssige hjælpeapparat til rådighed for de mennesker, der har fået skaderne. Det skal vi gøre ud fra hensynet til den enkelte alkoholmisbruger og hans eller hendes familie. Det afgørende må derfor være, om en undersøgelse som den foreslåede af indtægter og tab hjælper os til bedre at forebygge de skader, som et alkoholmisbrug kan føre til hos den enkelte.

Det er imidlertid tvivlsomt, om en sådan analyse af indtægter og omkostninger vil kunne forbedre det forebyggende arbejde i et omfang, der står i et rimeligt forhold til de ressourcer, der skal anvendes til undersøgelsen. En analyse af forholdet mellem de samfundsmæssige udgifter og indtægter ved alkohol vil – altså forudsat pålidelige resultater fra analysen – vel kun kunne sige noget om problemets omfang. En målrettet indsats mod alkoholmisbrug kræver nok, at opmærksomheden mere rettes mod de årsager, der fremkalder et misbrug, det vil sige en afdækning af de forhold, der skaber alkoholproblemer.

Hvad specielt angår den forebyggende virkning, som kan ligge i afgifterne, og som – hvad forslagets formulering tyder på – sikkert også ligger forslagsstillerne stærkt på sinde, vil jeg fremhæve, at der hidtil også har været tilslutning til det synspunkt, at afgifterne sammen med oplysning og information er en af de mest rimelige og acceptable regulatorer af befolkningens alkoholforbrug.

Jeg må dog her gøre opmærksom på, at en stadig forhøjelse af afgifterne ikke nødven-

digvis behøver at føre til en tilsvarende nedgang i forbruget. Jeg minder f.eks. om, at der er risiko for et yderligere opsving i indkøbsrejser til udlandet, og at et for højt afgiftsniveau kan fremme indsmugling, hjemmebrænding og anden kriminalitet. Det er imidlertid næppe sandsynligt, at en undersøgelse blot med tilnærmelsesvis nøjagtighed vil kunne sige noget om, hvornår dette punkt er nået.

Så er der spørgsmålet, om en sådan undersøgelse af indtægter og tab på alkoholområdet rent praktisk kan lade sig gøre. I en udtalelse fra Nordisk nævn for alkoholforskning over et forslag til en næsten identisk undersøgelse, stillet af Reino Västerholm, Finland, til Nordisk Ministerråd, en udtalelse, der blev gengivet i ministerrådets svar på Nordisk Råds nylig afsluttede session, gennemgås de vanskeligheder, der er forbundet med at foretage en opgørelse over samfundets tab som følge af alkoholmisbrug. Det konkluderes, at der på baggrund af de metodemæssige og praktiske problemer, der er forbundet med en sådan undersøgelse, ikke må anses for at være de fornødne forudsætninger til stede for at gennemføre en sådan undersøgelse på nordisk basis. Nævnet har i stedet peget på muligheden af inden for delområder som f.eks. rent fysiske lidelser og trafikulykker at foretage opgørelser over de samfundsmæssige omkostninger som følge af alkoholmisbrug. Ministerrådet har på den baggrund bedt det nye nordiske nævn for alkohol og drogeforskning om yderligere at undersøge mulighederne og de metodemæssige forudsætninger for på sådanne delområder at gennemføre forskning, der belyser forholdet mellem alkoholen og dens samfundsmæssige konsekvenser.

Danske sagkyndige deler den vurdering, som det nordiske forskningsorgan har afgivet. Vanskeligheden ved at foretage en undersøgelse af omkostningerne på alkoholområdet kompliceres bl.a. af, at de fleste af de skadevirkninger, som følger af alkoholmisbrug, indgår i et kompliceret samspil af årsagsrelationer, sådan at man ikke på nogen entydig måde kan fastslå, i hvilken grad alkoholen optræder som årsagsfaktor ved de forskellige skadevirkninger.

I den forbindelse kan man f.eks. nævne spørgsmålet om sammenhængen mellem kriminalitet og alkohol, hvor det, i tilfælde af at kriminelle handlinger begås af alkoholpåvir-